

Felles høringsinnspill til Innlandet fylkeskommune sitt utkast til *Regional plan for klima, energi og miljø*

Innledning

Reiselivet i Innlandet er fyrtårn i Norges reiseliv. Reiselivsnæringen er en avgjørende driver for samfunnsutvikling i by og bygd. Ettervirkninger av pandemien, digitalisering, nye etterspørselsmønstre og krav til bærekraft er eksempler på endringer som reiselivsnæringen må innrette seg etter. Dette stiller nye krav til både reiselivsselskapene, hver enkelt aktør og også det offentlige virkemiddelapparatet, inkludert Innlandet fylkeskommune. Reiselivet i Innlandet må koble seg på nasjonale føringer og satsinger og her vil en helhetlig reiselivsstrategi for framtidig utvikling av reiselivsnæringen i Innlandet være viktig å få på plass. Reiselivet vil jobbe for at Innlandet når målene om et lavutslippssamfunn, herunder reiselivets samfunnsøkonomiske, kulturelle, klima- og miljømessige forhold.

Et lite innblikk i hva slags fokus reisemålene i Gudbrandsdalen har rundt bærekraft:

Nasjonalparkriket (Lesja, Dovre, Sel, Vågå og Skjåk kommuner), Visit Jotunheimen (Lom kommune) og Visit Lillehammer (Nord-Fron, Sør-Fron, Ringeby, Gausdal, Øyer, Lillehammer og Ringsaker) har forpliktet seg til å jobbe for en mer bærekraftig reisemålsutvikling.

Gjennom Innovasjon Norge sitt verktøy Merket for Bærekraftig reisemål, skal reiselivet i Gudbrandsdalen blant annet:

- *Jobbe for å bevare* kulturell rikdom ved å respektere, videreutvikle og fremheve lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg.
- *Jobbe for naturmangfold;* ved å respektere og støtte bevaring av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere slitasje og ødeleggelser av disse.
- *Jobbe for å redusere klimautslipp og klimatilpassing;* ved å minimere reiselivsbedrifters og turisternes utslipp og bidra til reiselivets tilpasning til et endret klima.
- *Jobbe for rent miljø og ressurseffektivitet;* ved å minimere reiselivsbedrifters og turisternes forurensing av luft, vann og land (inkludert støy), samt minimere genereringen av deres avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser.

Det er destinasjonsselskapene som "eier" Merket og er en viktig partner for kommuner og fylkeskommune.

Styringsdokument for reiseliv i Innlandet fylkeskommune 21/21 sier følgende:

Reiselivsnæringen jobber systematisk med å bli mer bærekraftig. Mange av løsningene er tett koblet opp mot utviklingen av mer bærekraftige lokalsamfunn. Reiselivsnæringen er derfor en viktig partner i kommunenes og fylkenes arbeid med FNs bærekraftsmål samt i ambisjonene i den regionale planstrategien for Innlandet.

Nesten alle reisemål i Innlandet er Merket eller skal Merkes som Bærekraftig reisemål, og dette er et svært viktig verktøy for blant annet klima,- miljø,- og energigivnnlig utvikling av reiselivet fremover.

Innspill til selve planen fra Nasjonalparkriket, Visit Lillehammer og Visit Jotunheimen:

Side 3 - Sentrale miljøbegrep

Siden *Market for Bærekraftig reisemål* er reiselivets verktøy for en bærekraftig utvikling, og som også omfatter indikatorer innen klima, energi og miljø, mener vi det er hensiktsmessig at begrepet blir lagt til. Ordningen *Market for bærekraftige reisemål* er utviklet som et styringssystem for å systematisere arbeidet med bærekraft på norske reisemål. Kilde og mer informasjon: <https://business.visitnorway.com/no/verktoy/merket-for-barekraftig-reisemal/om-merkeordningen/>

Side 5 - Innlandet i smått og stort

Ønsket tilføyelse.

*Innlandet består per dags dato av 46 kommuner og av disse innehar 21 kommuner *Market for Bærekraftig Reisemål*. Ytterligere ni kommuner er i prosess for å bli merket.*

Side 10 Nasjonale forventninger og statlige retningslinjer

Vi mener det er viktig at den Nasjonale reiselivsstrategien blir nevnt i planen. Under dette avsnittet mener vi at følgende sitat fra den nasjonale reiselivsstrategien blir tatt med:

I januar 2020 fikk Innovasjon Norge i oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet å utarbeide en helhetlig strategi for utviklingen av norsk reiseliv. Ikke en strategi for Innovasjon Norges reiselivsoppdrag, men en strategi for Norge som reisemål. Mandatet var å gi retning for den videre utviklingen, gjennom å fremheve hva som må til for å utvikle flere konkurransedyktige og lønnsomme reiselivsbedrifter, skape helårlig sysselsetting og bidra til bærekraftig utvikling.

Dette er en faglig begrunnet reiselivsstrategi. Den setter reiselivet inn i et samfunnsutviklingsperspektiv og omhandler derfor også rammevilkår, utfordringer og berøringspunkter med samfunnet rundt selve næringsaktiviteten. Et helhetlig perspektiv på utviklingen av fremtidens reiseliv er avgjørende for å gi bedriftene konkurransekraft og styrke grunnlaget for god lønnsomhet. <https://business.visitnorway.com/no/strategi-for-norsk-reiseliv/>

Side 12 – avsnitt 2.3

I planen står det som hovedmål:

Innlandet tar vare på miljø, kulturmiljø og naturmangfold gjennom bærekraftig forvaltning

Vi ønsker at hovedmålet styrkes med følgende tilføyelse:

Innlandet tar vare på miljø, kulturmiljø og naturmangfold gjennom bærekraftig utvikling og forvaltning

Side 17 - Nødvendige tiltak

I planen står følgende i avsnitt to:

Innenfor reiselivet må det utvikles gode løsninger for arealbruk, deling, transport og besøkshåndtering.

Vårt forslag til endring:

Innenfor reiselivet eksisterer det i dag et godt verktøy som kan brukes for å utvikle helhetlige løsninger for blant annet arealbruk, deling, transport og besøkshåndtering.

I handlingsprogrammet Side 44 - Strategi 1.4 i planen har vi følgende forslag til endring:

Under punkt 1.4.1 – *forslag til tiltak* står følgende:

Utarbeide strategier for reiselivet i tråd med regionale målsettinger innen klima, miljø og energi, der prinsippene for besøksforvaltning ligger til grunn.

Vårt forslag til endring:

Utarbeide strategier og verktøy i samarbeid med reiselivet og destinasjonsselskap i tråd med standarden for bærekraftig reisemål, og regionale målsettinger innen klima, miljø og energi, der prinsippene for besøksforvaltning ligger til grunn.

Under punkt 1.4.1 i planen står det videre under *beskrivelse av tiltak*:

Det er behov for en helhetlig tilnærming til framtidens reiselivsprodukter i Innlandet. Aktuelle temaer er besøksforvaltning, delingsøkonomi, energiforsyning, mobilitet med mer.

Vårt forslag til endring er:

Det er nødvendig med en helhetlig tilnærming til framtidas reiselivsprodukter i Innlandet. Dette innebærer blant annet bærekraftige reiseliv, besøksforvaltning, delingsøkonomi, energiforsyning, mobilitet med mer.

Under punket 1.4 «Forventede samarbeidspartnere» står det:

Næringslivet , Statsforvalteren i Innlandet og Innovasjon Norge.

Vårt forslag til endring:

Næringslivet , Statsforvalteren i Innlandet, Innovasjon Norge og destinasjonsselskapene